

Lärarhandledning

Blyxtbarn

Författare: David Renklint

Rekommenderas för årskurs 4–6



Om boken

Under en förödande storm, och det första åskovädret på evigheter, träffas Eli av blixten. Huset hon bor i börjar brinna och hon förlorar såväl sina föräldrar som sin hand. Kvar finns bara en stump som ger ifrån sig en kraftfull strålning och en svart röta som äter sig upp längs armen. Marornas röta.

I hopp om att bota stumpen beger sig Eli tillsammans med sin faster Glispa ut på ett farofyllt äventyr. De letar upp nekromanter och shamanister, jagas av nordulvar och tvingas gång på gång slåss mot marorna som blir allt fler. Det är en resa som tar dem till de mest avskrämda platser, men också till de allra vackraste. Och deras uppdrag kommer snart att handla om långt mycket mer än att finna ett botemedel. *Blixtbarn* kan användas i flera ämnen inom skolan, och även om fokus ligger på mellanstadiet i den här lärarhandledningen kan både berättelsen och tematiken fungera mycket väl även på högstadiet.

Om författaren:

David Renklint bor i Siljansnäs och skriver skräck och fantasy. Han har publicerat flera noveller och debuterade 2018 med romanen *Det går en liten ängel*. Till vardags jobbar han som högstadielärare. *Blixtbarn* är hans debut som barn- och ungdomsförfattare.

Jobba vidare med boken

Nedan följer några exempel på punkter från olika ämnens centrala innehåll för årskurs 4–6 i Lgr11 som kan kopplas till *Blixtbarn*, antingen som fristående lektionsstoff eller som grunden för ett ämnesöverskridande arbete.

Sedan kommer läsförståelsefrågor kopplade till varje kapitel och slutligen finns det förslag på frågor att diskutera.

BIOLOGI

- Människans beroende av och påverkan på naturen och vad detta innebär för en hållbar utveckling. Ekosystemtjänster, till exempel nedbrytning, pollinering och rening av vatten och luft.
- Naturen som resurs för rekreation och upplevelser och vilket ansvar vi har när vi nyttjar den.
- Människans pubertet, sexualitet och reproduktion samt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar.
- Olika kulturers beskrivningar och förklaringar av naturen i skönlitteratur, myter och konst och äldre tiders naturvetenskap.

GEOGRAFI

- De svenska, nordiska och övriga europeiska natur- och kulturlandskapen. Processen bakom samt deras utmärkande drag och utbredning.
- Hur val och prioriteringar i vardagen kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling.
- Ojämliga levnadsvillkor i världen, till exempel olika tillgång till utbildning, hälsovård och naturresurser samt några bakomliggande orsaker till detta. Enskilda människors och organisationers arbete för att förbättra människors levnadsvillkor.

RELIGIONSKUNSKAP

- Hur olika livsfrågor, till exempel vad som är viktigt i livet och vad det innebär att vara en bra kamrat, skildras i populärkulturen.
- Vad religioner och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.
- Några etiska begrepp, till exempel rätt och orätt, jämlikhet och solidaritet.
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.
- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

SAMHÄLLSKUNSKAP

- Familjen och olika samlevnadsformer. Sexualitet, könsroller och jämställdhet.
- Sociala skyddsnet för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.
- Informationsspridning, reklam och opinionsbildning i olika medier. Hur sexualitet och könsroller framställs i medier och populärkultur.
- De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen.

SVENSKA

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.

- Berättande texter och poetiska texter för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Texter i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Några skönlitterärt betydelsefulla barn- och ungdomsboksförfattare och deras verk.
- Ord, symboler och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

SVENSKA SOM ANDRASPRÅK

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både det uttalade och sådant som står mellan raderna.
- Berättande texter och poetiska texter för barn och unga. Texter i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt deras ord och begrepp.
- Några skönlitterärt betydelsefulla barn- och ungdomsboksförfattare och deras verk.
- Ord, symboler och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

Läsförståelse – kapitelvis

KAPITEL 1

1. Varför lämnar folk Pokol och reser norröver?
2. Vad har hänt med Eli? Med hennes hand och hennes föräldrar?
3. Varför kallar Herr Mann Eli för ”Stumpan”?

KAPITEL 2

1. Hur lyckas Hurik lura av Eli kängorna?
2. Varför har Eli aldrig klättrat i berget Stalo?

KAPITEL 3

1. Vem är det som Eli hela tiden väntar på och hoppas ska komma och rädda henne från barnhemmet?
2. När Eli tjuvlyssnar på Herr Mann och den andra mannen pratar de om maror. Hur tror du att marorna ser ut?
3. Och varför är marorna farliga?

KAPITEL 4

1. Hur vet Eli att kvinnan som har kraschat med luftballongen är marad?
2. Varför tror barnen att Eli är marad?

KAPITEL 5

1. Hur förstår Eli att den marade Herr Mann letar efter just henne?
2. Var det fel av Eli att ta tillbaka kängorna?

KAPITEL 6

1. Vad menar Eli med att frågan brände i henne? Vilken fråga?
2. Varför blir hon plötsligt arg på sin faster?

KAPITEL 7

1. Vad menar Eli med att världen plötsligt har blivit större?
2. Glispa beskriver natthimlen som en svartbjörn med tusen ögon. Vad är ögonen för något?
3. Enligt Eli luktar marorna unket. Varför? Kan du beskriva en unken lukt?

KAPITEL 8

1. Vilket material är marornas svaghet?
2. Är det rätt eller fel av människor att utnyttja maror? Varför/varför inte?
3. Och varför tror du att Glispa tycker att det är jobbigt att prata om det ämnet?

KAPITEL 9

1. Det är flera kluriga ord här. Minns du vad dessa är? Kimärer, shamanister, dödpratare/nekromanter och Mittra.
2. Varför dödpratar Glispa om det är farligt?

KAPITEL 10

1. Minns du något av Dagdas utseende eller hennes vapen?
2. Vad tror du att Glispa och Dagda har för förflutet tillsammans? Hur skulle du beskriva deras relation?
3. Varför stirrar alla chockat på Eli när de passerar marorna?

KAPITEL 11

1. Eli gissar att det som Dagda kallar för kontor är ett helighus. Finns det några motsvarigheter till helighus i vår värld?
2. Varför tror du att Dagda är så arg och besviken på Glispa?
3. Vad betyder det att Eli plockar fram järnpulver från fickan? Vad har hon gjort?

KAPITEL 12

1. Eli funderar på om det är hennes fel eller nekromanternas eget fel att marorna attackerar dem. Vad tycker du?
Kan man se det på olika sätt?
2. I gömstället pratar Eli och Glispa om saknad och sorg.
Vilka saknar de?
3. Varför vill Dagda att Eli och Glispa ska stanna?

KAPITEL 13

1. Vilka är Mittra och Vittra?

KAPITEL 14

1. Vad innebär det att dödprata? Hur skulle du förklara det med andra ord?

KAPITEL 15

1. När de pratar om Elis pappa skrattar både Eli och Glispa så att ögonen tåras, både av glädje och sorg. Kan man vara glad och ledsen samtidigt?
2. På vilket sätt har inte Eli något hem längre?
3. Varför sänker Glispa ballongen? Vad är det hon vill prova?
4. Var bor nordulvarna?

KAPITEL 16

1. Hur kan nordulvarna se ut? Varför? Hur visar de sitt mod?
2. Vad är en kannibal?

KAPITEL 17

1. Varför tror du att Glispa gör det hon gör? Att hon säger att hon ger bort Eli till Skoll som en fredsgåva? Och att hon slår henne?

KAPITEL 18

1. Vad menas med ett "klaustrofobiskt obehag"?
2. Varför blir nordulven rädd när Eli visar sin marade stump?
3. Hur tror du att shamanisten Nåjd kan veta vem Eli är?

KAPITEL 19

1. Vad tror du att nordulvarnas vetenskapande experiment handlar om?
Och varför måste de testa på just shamanister?
2. Vad menas med att "tiden gick i ultrarapid"?
3. Hur lyckas de fly från nordulvarnas grotta?

KAPITEL 20

1. Varför tror du att Eli hellre sover i resterna av sitt nedbrunna hus än i det tomma huset som Dagda erbjuder henne?
2. Varför är det inte nödvändigtvis en bra sak att allt smälter? Eller en dålig sak? Vad menar Nåjd med att det sällan är svart eller vitt?

KAPITEL 21

1. Vad menar Dagda med att man gör saker man ångrar?
Vad kan hon ha gjort som hon ångrar?
2. Varför kan inte Nåjd prata med Mittra?

KAPITEL 22

1. Varför vill inte Eli försöka tända elden i luftballongen med hjälp av sin kraft?
2. Vad betyder "desorienterad"?

KAPITEL 23

1. Vilket musikinstrument använder Nåjd?
2. Varför reagerade Eli så stark på vetskapen om att blixten träffade henne och inte bara stugan som hon bodde i?

KAPITEL 24

1. Varför tror du att Glispa inte vill prata om sin skadade arm?
2. Vad har hänt med Mittras värme, med hennes Beiwe? Och hur påverkade det Eli när Vittra kravlade upp på jorden?

KAPITEL 25

1. Varför får Eli gåshud av att se skogen?
2. Vad har hänt med Glispa?
3. Vad förstår Eli när hon ser maran som en gång i tiden varit Herr Mann?
4. Varför tror du att Glispa väljer att offra sig?

KAPITEL 26

1. Vad tror du att Eli menar med att de senaste dagarna varit både de bästa och de sämsta som hon någonsin upplevt? Och att hjärtat och hjärnan slits åt två olika håll?
2. Vad tror du att det är för stor sak som kommer springande mot dem i slutet av kapitlet?

KAPITEL 27

1. Vad menar Seda med att allt vaknar?
2. Hur kan Mittra vara överallt? Finns det kopplingar till någon religion i vår värld?

KAPITEL 28

1. Hur skulle du beskriva det som Seda gör när den äter sig själv? Det finns inga rätt och fel och det är meningen att det här stycket ska tolkas.
2. Varför lirkar Seda fram Elis björnhalsband som hon fick av Glispa när den pratar om respekt för de döda?
3. Varför tror du att Seda inte är rädd för att bli marad?

KAPITEL 29

1. Vad vill Vittra ha från Eli? Varför jagar han och hans maror henne?
2. Eli konstaterar med både lycka och sorg i sig att hon inte längre är i södern utan är norröver, vad hon kallar hemma. Varför har hon så blandade känslor?

KAPITEL 30

1. Har mannen i matsalen, Sarkis, rätt att vara arg på Eli? Varför kallar han det för deras sista måltid?
2. Vad har Nåjd lärt sig att Vittras slutgiltiga mål är?

KAPITEL 31

1. Varför stannar alla upp och fascinerar av regnet?
2. Varför tror du att Eli försöker få alla nekromanter att lämna Pokol? Och varför tror du att Dagda vill stanna?

KAPITEL 32

1. Varför tycker sig Eli se Vittra stirra på henne från varje ansiktslös mara?
2. Varför vill Eli röra sig mot berget Stalo?
3. Maror tål inte järn, men ändå vet Eli att de kommer gå upp för det järnrika berget. Varför?

KAPITEL 33

1. Varför känns det som att Glispa går vid Elis sida?
2. Eli lyckas på något sätt dödprata med Vittra när han rör vid henne. Vad får hon se?
3. Vad menar hon med att Vittra är en varelse precis som alla andra?

KAPITEL 34

1. Hur fick Eli det ”nyfunna modet av faster”? Vad menar hon?

2. Eli och Vittra har en duell utan att egentligen slåss mot varandra. Vad gör de mot varandra?
3. Varför börjar järnet i berget att smälta?
4. Hur lyckas Eli få marorna att attackera Vittra?

KAPITEL 35

1. Varför tror du att marorna står helt stilla?
2. Den främmande känslan som rör sig i Elis mage är lättnad. Varför kom den nu?
3. Är äventyret slut? Eller ska de resa vidare?

Efter läsningen

FÖRSLAG PÅ DISKUSSIONSFRÅGOR

- Eli undrar genom berättelsen om hon är utvald eller om hon har otur, om det som har drabbat henne är ödet eller slumpen. Spelar det egentligen någon roll?
- Vilka likheter finns det mellan Elis värld och vår värld? Till exempel om man ser på klimatet och naturen.
- Är Vittra ond? Varför/varför inte? Finns det någon som är ond i boken? Och finns det någon som är rakt igenom god? Finns det någon i vår värld som är ond eller god?
- Vissa tror att Mittra finns, vissa tror att hon har funnits förut och vissa tror inte alls på henne. Vilka andra likheter finns det mellan Vittra och Mittra och religioner och livsåskådningar i vår värld?
- Maror kan ses som en sorts zombier. Vad är egentligen zombier? Vad har du sett, läst, hört eller spelat som handlar om zombier innan *Blixtbarn*?
- Nästan alla karaktärer i *Blixtbarn* är kvinnor eller flickor. Vad tycker du om det? Är det konstigt, ovanligt eller bara bra? Tänkte du på det under läsningen gång? Varför tror du att det är så i den här berättelsen? Varför skrev författaren en sådan bok?
- Tror du att det är bra eller dåligt att världen smälter? Eller kan det vara både och?
- Det finns en del våldsamma och läskiga scener i *Blixtbarn*. Var det något som var jobbigt att läsa? Varför?